

EL LLENGUATGE

Atributs (I)

L'atribució a una persona o a una cosa d'una determinada qualitat se sol fer per mitjà del verb *ésser* (anomenat, per això, atributiu) acompanyat, com a complement, de l'adjectiu que indica aquella qualitat: *L'ordenança és amable, La minyona és molt distreta, Els préssecs eren madurs*. En lloc d'un adjectiu, pot usar-se també una locució adjectiva: *Aquest jugador és de primera divisió, L'anell és d'or*. Però, de fet, l'atribució d'una qualitat també es pot indicar per mitjà de verbs com *tenir* o *fer* (o d'altres dels mateixos camps de significació, com *posseir, demostrar, produir, etc.*) duent com a complement directe el substantiu que designa la qualitat i, encara, amb un simple verb de significat específic i usat en sentit absolut: *Té molta paciència, Tenen cultura, Fan por, Feien fàstic, Inspiren horror, Aquest vidre talla, El menjar crema, Aquests llibres interessan*.

En molts casos, la mateixa qualitat pot ésser atribuïda a una persona o a una cosa per mitjà de més d'una de les formulacions gramaticals que hem indicat (sovint amb la intervenció de termes quantitius). Així, podem dir, amb un valor idèntic o, si més no, afí, *És graciós i Té gràcia, És agut i Té agudesça, És astut i Té astúcia, És molt hàbil i Té molta habilitat, És horrible i Fa horror, És fastigós i Fa fàstic, És urgent i urgeix, Són pudents, Fan pudor i Pudèn*. Notem que en alguns d'aquests casos, la nodificació adverbial contribueix a establir aquestes equivalències o hi és imprescindible: *És sord i No hi sent, És cec i No hi veu, És poruc i Sempre té por*.

No són rars els casos en què les oracions pròpiament atributives, és a dir, formades amb el verb *ésser* amb un adjectiu com a complement, tenen una significació molt diferent de les que es formen amb el substantiu corresponent, com a complement dels verbs *tenir, fer, posseir, produir, etc.* Així, *És molt trempat* es diu d'una persona afable, de caràcter alegre, però *Té tremp* (o *molt de tremp*) ho diem d'algú que demostra una gran fermesa moral. I, així mateix, hi ha certs noms que designen qualitats, com és ara *tacte, urc, condícia, èxit, amor propi, etc.*, que no presenten cap adjectiu de la mateixa família amb què formar frases atributives amb el verb *ésser*. Cal recórrer, aleshores, a les frases *Tenir tacte, Tenir urc, Tenir condícia, Tenir èxit, etc.*, o, com hem dit, *Tenir molt de tacte, molt d'urc, etc.*

Albert Jané